

Videnskabsteori: Noter til forelæsningerne:

Lektion 1, Jan Holm Ingemann: At tænke og arbejde videnskabeligt

Hvad er viden/videnskabelig viden?

Eks: Vedsted-undersøgelse.... En række observationer, giver grund til bekymring. Undersøgelsen viser en forskel på 16 års forskel i den gennemsnitlige levealder, mellem to populationer, der forholder sig inden for en radius af 5km... Hvorfor er det et problem, og hvad kan gøres?

- Hvordan man forklarer problemet?
- Hvad kan man gøre ved problemet
- Hvordan kan man analysere problemet?

Viden:

- Viden kan antage mange former
- Frembringes, formidles og anvendes forskelligt

Videnskabelig viden:

- Metoder til at fremdrive viden.

Idealtypiske former for viden: (Weber introduceret begrebet, idealtyper)

Vidensform	Overførsel	Ejerskab	Grundlag	Forandring
Indfødt	<i>Socialisering</i>	<i>Samfundets kultur</i>	<i>Kulturens grundlæggende antagelser</i>	<i>Statisk, lukket mening</i>
Profession	<i>Uddannelse og sidemand</i>	<i>Professionens kultur</i>	<i>Professionens grundlæggende antagelser</i>	<i>Langsom, semi-lukket mening</i>
Videnskab	<i>Kandidat-uddannelse, formidling til peers</i>	<i>Videnskabelige samfund, peers</i>	<i>Videnskabsfilosofi, fagenes metoder og grundlæggende antagelser</i>	<i>Hurtig, åben</i>

Begrebet idealtyper, er et greb, til at håndtere foranderlige begreber.

- Idealtyper, er koncentreret eksempler, idet man forstærker deres karakteristika.
- Idealtyper, kan ikke findes i deres rene form i den virkelige verden.
- Idealtyper, er heuristiske værktøjer.
- Man bruger dem som et middel til at skabe viden.

Heuristisk:

Man starter et nemmere sted, her, **den indfødte viden** for at komme hen til den videnskabelige viden. Indfødt viden, er den viden man får ved at være socialiseret ind i et bestemt samfund, i en bestemt socialiseret gruppe. Eks. familier, venner. Sociale relationer giver intern viden.

Organisationskultur → Hvilke interne spilleregler gør sig gældende i den pågældende situation, det er ikke en viden som ændrer sig,

Lektion 2, Jan Holm Ingemann: Forsningskriterier og videnskabsteoretiske grundbegreber

Et par udsagn til refleksion

Den akademiske mission:

- Kritisk refleksion:
  - Udvikling af viden.
  - Udvikling af viden om at udvikle viden – *Hvordan skaber vi bedst muligt viden, om det vi ikke ved noget om?*
  - Kritisk anvendelse af viden.

Refleksion;

”Vi har mere og mere viden, men om vi så ved mere, det er jeg i tvivl om...”

- Daniel Hess, kunsthistoriker i anledning af Luther jubilæet

”Det er min mission at få jer til at tvivle på et oplyst grundlag”

- Jan Holm Ingemann.
- Man skal have argumentere for at tvivle, der skal være et reelt grundlag for tvivlen

Videnskabsteoretiske grundbegreber

- Ontologi
  - De grundlæggende antagelser, som noget baserer sig på.
  - De grundlæggende antagelser, om genstande, hermed menes der, de ting vi ønsker at skabe viden om. Og i denne sammenhæng, er det ofte samfundet, der er til genstand for underen.
  - *Er mennesker noget særligt, når vi taler om samfundet eller kan man lige så godt studere pindsvin? – et ontologisk spørgsmål.*
  - En beskrivelse af genstanden.
- Epistemologi
  - Hvordan erkender vi genstanden?
  - Hvordan skal man studere de grundlæggende antagelser, man har fortaget i det ontologiske trin.
- Metodologi
  - Læren om de metoder, der skal tages i anvendelse, i undersøgelsen af genstanden.

Politik – skulle det være noget særligt?

Vi kan karakterisere politiske studier ved at have et særligt *genstandsfelt*

Easton: Autoritativ allokering

Fænomen/genstand/proces, der foregår et særligt sted (samfundet) i et særligt rum (det politiske)

Hvor der opstår politiske institutioner (Institutioner: Spilleregler i denne sammenhæng)

”Rules of the game” - De interne spilleregler.

Douglas North: Institutions are the rules of the game, the organisations are the players.

	Empirisk-analytisk videnskab	Fortolkningsvidenskab
Genstand	<i>Hændelser, objekter, handlinger</i>	<i>Handlinger, ytringer, subjekter, kultur</i>
Sammenhænge	<i>Universelle, karakter af lovmæssighed, handlinger er udtryk for objektive forhold, kalkulation</i>	<i>Handlinger er udtryk for subjektive forhold, idé/forestilling</i>
Grundholdning	<i>Objektiveret, neutral, iagttagende</i>	<i>Indlevelse</i>
Vidensideal	<i>Empiriske tests af kausale sammenhænge</i>	<i>Fortolkning af mening, forståelse af intention</i>
Anvendelse af viden	<i>Lovmæssigheder som grundlag for styring</i>	<i>Overvindelse af fordomme</i>

Grundlæggende antagelser: Eksempel:

- ”I dette kapitel påstår jeg, at forestillingen om, at nationer konkurrerer, er alvor, og at konkurrencestaten ikke bare er et projekt, men nu en sådan realitet, at regeringen selv forventer, at den kan levere, hvad den lover [...] Først og fremmest vil jeg vise, at forholdet mellem politik og administration, mellem politikere og embedsmænd, er blevet ændret, og at det derfor giver mening at tale om administrative-politiske processer, altså om processer, hvor grænserne mellem administration og politik er blevet flydende, og hvor administration og politik forbindes på nye måder”. (Pedersen 2011; 242)

- Variabel 2: Køn
- Optælling og kryds køn med partivalg
- Slutning om kausalitet

Inferens: Slutning på et ufuldstændigt informationsgrundlag (fra det partikulære til det generelle)

- Det er en diskussion om sikkerhed i udsagnet....

Sandsynlighedsteori: Centralt grundlag

- Deduktiv sandsynlighed – alt andet lige
- Induktiv sandsynlighed – baseret på observation
- Vægt på: hvor meget taler for den opstillede hypotese, er der andre undersøgelser der siger det samme som den undersøgelse, som man selv har opstillet. Hvis der er mange undersøgelser, så kan der ligges stor vægt på ens undersøgelse og det udsagn man har.
  - Hvor solidt erfaringsgrundlag har vi?

Evidens:

- Baseret på inferens, typisk verifikation
- Vægt: Er det verificeret mere end i et eksperiment?

Evident: Der er mange undersøgelser, der taler for at udsagnet er sandt....

Lektion 6, Henrik Lolle: Operationalisering, måling og stikprøve...

Operationalisering:

Forskningskriterier

Reliability (reliabilitet eller pålidelighed)

- Validity (validitet eller gyldighed)
  - **Measure validity (målingsvaliditet)**
  - **Internal validity (intern validitet)**
  - **External validity (ekstern validitet)**
  - Ecological validity (økologisk validitet)
- Replication (replikation eller gentagelighed)

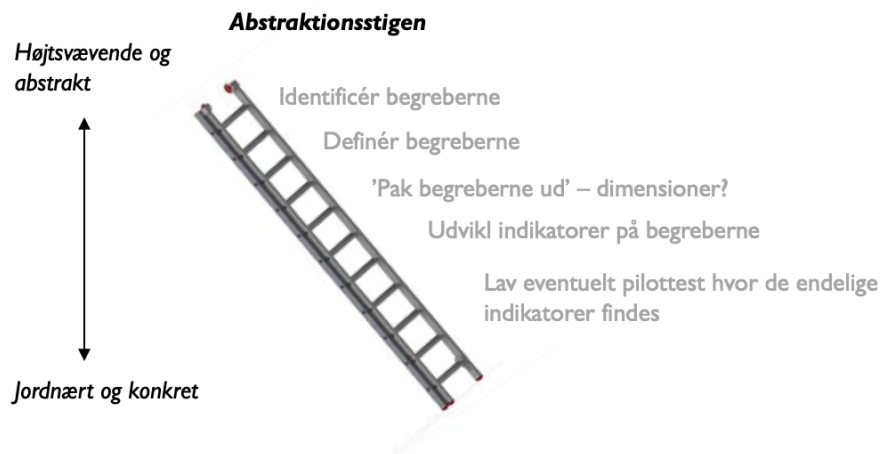
Målingsvaliditet

- Ethvert af de *begreber*, der arbejdes med, f.eks. fra teorier, må gøres *målbare*.
- For at begreberne kan blive målbare, må man i større eller mindre udstrækning bevæge sig ned ad *abstraktionsstigen* fra det abstrakte til de mere jordnære og konkrete.
- Dette kaldes for *operationalisering*. En god operationalisering sikrer en høj målingsvaliditet.

Nogle begreber er lette at operationalisere, mens andre er svære

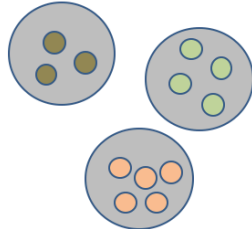
- Meget lette:
  - Køn
  - Alder
- Lidt sværere:
  - Stilling
  - Uddannelse
- Ret så vanskelige
  - Lærende organisation
  - [Social tillid](#)
  - [Social kapital](#)
  - [Public Service Motivation](#)

Hvad operationaliseringen består af

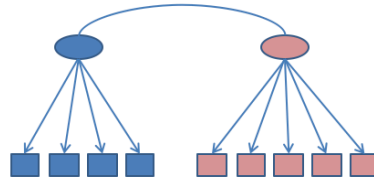

Eksempler på andre typer mønstre i data

Klyngeanalyse
(f.eks. velfærdsstatstyper)

Faktoranalyse
(f.eks. politisk
effektivitetsfølelse)

Prikkerne er det samlede svar....

Primære og sekundære data

Hovedtyper af data

Surveydata

- Individ-svar på spørgeskemaer, subjektive mål
- F.eks. respondenternes egenskaber, viden, handlinger og holdninger
- Som oftest en stikprøve fra en større population
- Som oftest tværsnitsdata

Registerdata

- Mere objektive mål
- Findes på mange forskellige niveauer: individ, institution, kommune, land etc.
- Ofte populationsdata
- Findes ofte som longitudinale datasæt
- Administrative mål, som er objektive i deres målinger